

«KazakhExport» ЭСК» АҚ
Директорлар кеңесінің
2019 жыл 28 мамыр
шешіміне
№6 Қосымша

«KazakhExport» ЭСК» АҚ
Директорлар Кеңесінің
2019 жыл «28» № 4 шешімімен
«Бекітілді»

«KazakhExport» ЭСК» АҚ
Тәуекелдерді басқару саясаты
*«KazakhExport» ЭСК» АҚ Директорлар кеңесінің 2020 жылғы 28 сәуірдегі шешімімен
(№4 хаттама) бекітілген № 1 толықтыруымен*

Нұр-Сұлтан қаласы, 2019 жыл

ІНҚ БОЙЫНША ТҮІНДЕМЕ

ІНҚ атауы	«KazakhExport» ЭСК» АҚ
ІНҚ иесі	Тәуекелдерді басқару департаменті
Қолжетімділік деңгейі	Жалпыға қолжетімді
ІНҚ-пен құрылымдық бөлімшелерді таныстыру бойынша іс-шаралар	ІНҚ-ды х дискілерге орналастырылған күннен бастап 3 (үш) жұмыс күні пінде электрондық почта арқылы тарату
Енгізілген өзгертулер мен толықтырулар	
«KazakhExport» ЭСК» АҚ Директорлар Кеңесінің	20_ « _____ » ____№__ шешіміне сәйкес

Мазмұны

Тараудың, параграфтын нөмірі	Тараудың, параграфтың атауы	Беттің нөмірі
1-тарау.	Жалпы ережелер	4
2-тарау.	Негізгі ұғымдар	5
3-тарау.	Тәуекел-менеджмент саясаты	5
§3.1	Ішкі орта	6
§3.2	Мақсаттарды айқындау	14
§3.3	Тәуекелдерді сәйкестендіру	14
§3.4	Тәуекелдерді бағалау	15
§3.5	Тәуекелдерді басқару жүйесінің тиімділігін бағалаудың ішкі критерийлері	17
§3-6	Тәуекелдерді басқару	17
§3.7	Бақылау әрекеттері	20
§3-8	Ақпарат және коммуникация	21
§3-9	Мониторинг	21
4-тарау.	Қорытынды ережелер	22

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы «KazakhExport» ЭСК» АҚ тәуекелдерді басқару саясаты (бұдан әрі- Саясат, Қоғам) Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасының ережелеріне, оның ішінде Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2018 жылғы 27 тамыздағы №198 «Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары үшін тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін қалыптастыру қағидаларын бекіту тутуралы» Қаулысына және Қоғамның қызметін реттейтін басқа да нормативтік құқықтық актілерге сәйкес әзірленді.

2. Осы Саясат тәуекелдерді басқару құрылымын, тәуекелдерді басқару жүйесінің негізгі компоненттерін айқындайды, тәуекелдерді басқару процесін жүзеге асыру кезіндегі жүйелі және дәйекті тәсілді қамтамасыз етеді.

3. Тәуекелдерді басқару бойынша есеп беру тәртібі мен нысандарын, тәуекелдердің негізгі түрлерін басқару процесіне қатысушылардың міндеттерін, функцияларын, жауапкершілігін, тәуекелдерді басқару жөніндегі іс-шараларды және тәуекелдерді басқару процесінің басқа да құрамдас бөліктерін қоса алғанда, тәуекелдерді басқару процесінің әдістері мен рәсімдерін сипаттау олардың құзыретіне сәйкес Қоғамның Директорлар кеңесі немесе Басқармасы бекіткен Қоғамның ішкі құжаттарында келтірілген.

4. Осы Саясаттың күші Қоғам қызметінің барлық түрлеріне таралады. Саясат Қоғамның барлық құрылымдық бөлімшелері мен барлық қызметкерлерімен танысу және қолдану үшін міндетті болып табылады. Функционалдық міндеттерді жүзеге асыру және қойылған міндеттерді іске асыру кезінде Қоғамның әрбір қызметкері осы саясатты басшылыққа алады.

5. Тәуекелдерді басқару процесінің мақсаты шығындарды болдырмау пайдасын алу мақсатында мүмкіндіктерді барынша пайдалану арасындағы теңгерімге қол жеткізу болып табылады. Бұл процесс басқару процесінің маңызды құрамдас бөлігі және дамыған корпоративтік басқару жүйесінің ажырамас бөлігі болып табылады.

6. Қоғамда тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесін енгізу қажетті инфрақұрылым мен мәдениетті орнатуды және дамытуды білдіреді, сондай-ақ шығындарды болдырмау және пайданы барынша көбейту мақсатында Қоғамның барлық қызмет бағыттарына, функцияларына немесе процестеріне тән тәуекелдерді талдау мен бағалау, мониторинг, бақылау және басқару сәйкестендірулерінің логикалық және жүйелі әдістерін қолдануды қамтиды.

7. Қоғамның Тәуекелдерін басқару процесінің негізгі элементі оның ұйымның ерекшелігімен, қызметтің негізгі ұстанымдарымен, бизнес-үдерістермен интеграциялануы және әрбір қызметкердің тәуекелдерді басқару үдерісіне тартылуы болып табылады.

8. Саясат шеңберінде өз қызметін жүзеге асыру кезінде Қоғам Жалғыз акционер мен басқа да мүдделі тараптар үшін тәуекелдерді іске асырудың мүдделері мен салдарларын ескереді.

9. Тәуекелдерді басқару процесі келесі кезеңдерді қамтиды:

1) тәуекелдерді анықтау:

- тәуекелді және тәуекел пайда болатын факторларды бағалау (жүйелі және тұрақты қадағалау, залалдың барлық ықтимал себептерін талдау, олардың ықтималдығы мен өлшемдерін сапалы бағалау);

- тәуекелдерді жіктеу (олардың пайда болуына әкелетін тәуекелдер мен факторлардың ерекшеліктерін зерттеу, олардың дамуына әсер етеді, тарихи деректерді сараптамалық бағалау, тәуекелдер картасы);

2) өткізу кезеңділігі тәуекелдің маңыздылығына байланысты Директорлар кеңесінің қарауына белгіленетін тәуекелдерді өлшеу (бағалау), бірақ жылына екі реттен кем емес;

3) тұрақты стресс-тестинг және тәуекелдерді талдауды жүзеге асыру;

- 4) тәуекелдерді басқару әдісін таңдау және қолдану;
- 5) тәуекелдерді басқару жүйесін түзету.

2-тарау. Негізгі ұғымдар

10. Осы құжатта мынадай негізгі ұғымдар пайдаланылады:

Тәуекел-тәбет -Қоғам мен оның басшылары өзінің бизнесті дамыту стратегиясы шеңберінде қабылдауға дайын қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді негізде нәтижелердің өзгеру мүмкіндігі.

Тәуекел-Қоғам қызметінің күтілетін нәтижелерін алудың, шығыстардың (шығындардың) туындауының сенімсіздігін немесе мүмкін еместігін негіздейтін жағдайлардың пайда болу мүмкіндігі.

Тәуекел-менеджері-тәуекелдерді басқаруға жауапты Қоғамның құрылымдық бөлімшесінің қызметкері.

Тәуекел иелері-осы бизнес-процестерге тән бизнес-үдерістер мен тәуекелдерге жауапты Қоғамның құрылымдық бөлімшелерінің қызметкерлері.

11. Саясат қажет болған жағдайда қайта қарауға және Қоғамның директорлар Кеңесінің бекітуіне жатады.

3-тарау. Тәуекел-менеджмент саясаты

12. Саясаттың мақсаттары мыналар болып табылады:

1) тиімді кешенді жүйені құру және басқару элементі ретінде тәуекелдерді басқарудың интеграцияланған процесін құру;

2) Қоғамның оның қызметінің ауқымына барабар қолайлы тәуекелдерді қабылдауын қамтамасыз ету;

13. Саясат келесі міндеттерді жүзеге асыруға бағытталған

1) шешімдер қабылдау және жоспарлау процесі үшін толыққанды база жасау;

2) қойылған мақсаттарға қол жеткізуді қамтамасыз ету үшін уақтылы сәйкестендіруге, бағалауға, талдауға, мониторингке, бақылауға негізделген тәуекелдерді басқарудың үздіксіз келісілген процесін қамтамасыз ету;

3) әлеуетті теріс оқиғаларды болдырмауға және азайтуға мүмкіндік беретін басқару жүйесін енгізу және жетілдіру;

4) ресурстарды пайдалану және бөлу тиімділігін арттыру;

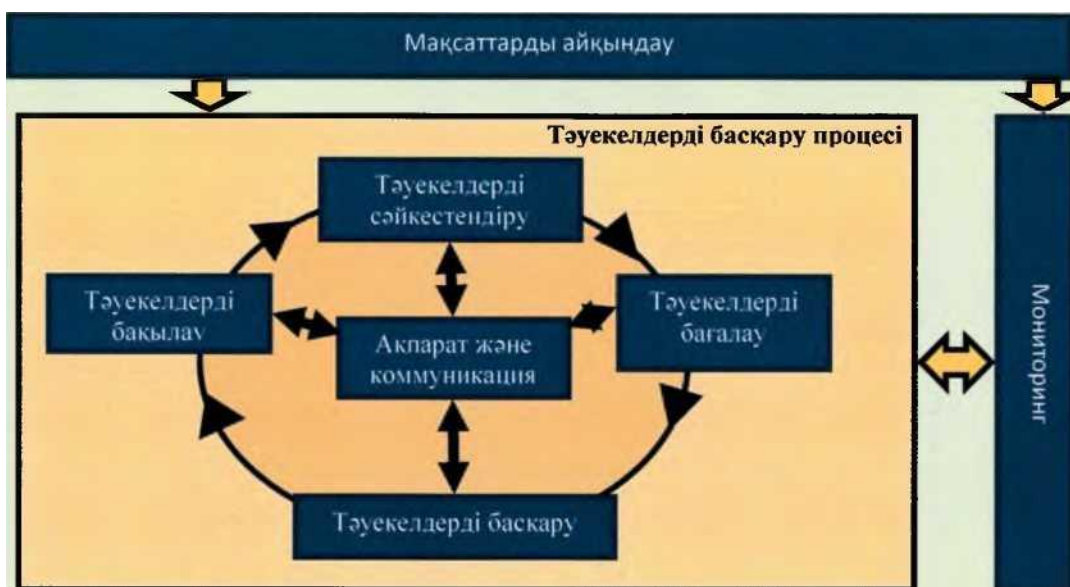
5) активтер мен акционерлік капиталды қорғауды қамтамасыз ететін Қоғам қызметінің тиімділігін арттыру жолымен шығындар мен шығындарды болдырмау;

6) бизнес-процестердің тиімділігін, ішкі және сыртқы есептіліктің дұрыстығын қамтамасыз ету және заңнама талаптарын сақтауға жәрдемдесу.

14. Қоғамдағы тәуекелдерді басқару мынадай схемаға сәйкес компоненттерден тұратын тұрақты, динамикалық және үздіксіз процесс болып табылады:

сәйкестендіру, өлшеу, бақылау, мониторинг.

1-сурет: Тәуекелдерді басқару процесі

§3.1 Ішкі орта

Қоғамның Директорлар кеңесінің 2020 жылғы 28 сәуірдегі шешіміне сәйкес (№4 хаттама) 27-тармақ 19) тармақшамен толықтырылды және келесі редакцияда жазылды.

15. Ішкі орта Қоғамның сипатын және оның қызметкерлерінің оны қалай қарастырып, қалай әрекет ететінін анықтайды. Ішкі орта тәуекелдерді басқару жүйесінің барлық басқа құрамдас бөліктері үшін негіз болып табылады, тәуекел-менеджмент философиясын, тәуекел тәбетін, басқару органдары тарапынан бақылауды, этикалық құндылықтарды, қызметкерлердің құзыреттілігі мен жауапкершілігін, қоғам құрылымын, адам, қаржы және іс жүргізу ресурстарымен анықталатын оның мүмкіндіктерін қамтиды.

16. Қоғамның сыртқы ортамен (бизнес құрылымдармен, әлеуметтік және реттеуші, және басқа да саяси, қаржы органдарымен) өзара қарым-қатынасы ішкі ортада өз көрінісін табады және оның қалыптасуына әсер етеді. Қоғамның сыртқы ортасы өзінің құрылымы бойынша күрделі болып табылады және өзара байланысты әртүрлі салаларды қамтиды және жүйелі тәуекелдердің пайда болуы үшін жағдай жасайды.

17. Қоғамның қызметі қызметкерлердің тәуекелдерді түсінуін және олардың тәуекелдерді басқару жауапкершілігін арттыратын ішкі ортаны құруға бағытталған. Атап айтқанда, ішкі орта жалпы Қоғам қызметінің мынадай қағидаттарын қолдауы тиіс:

1) шешім қабылдау кезінде тәуекелдердің барлық нысандарын сәйкестендіру мен қарау және Қоғам басшылығының тәуекелдерге деген кешенді көзқарасын қолдау;

2) тұтастай алғанда Қоғамның мақсаттарына ең жақсы сай келетін тәуекелдердің осындай бейінін Қоғам деңгейінде құру және бағалау;

3) меншік түйсігін және басқару иерархиясының тиісті деңгейлерінде тәуекелдерді басқару тәуекелдері үшін жауапкершілікті қолдау (құрылымдық бөлімшелер және т.б.). Бұл ретте тәуекел-менеджмент жауапкершілікті басқаларға ауыстыруды білдірмейді;

4) Қоғамның ішкі саясаты мен рәсімдеріне сәйкестігін және корпоративтік басқару жүйесінің жағдайын қадағалау;

5) тәуекелдерді басқару жүйесінің маңызды (сыни) тәуекелдері мен кемшіліктері туралы уақтылы ақпарат;

6) тәуекелдерді басқару саясаты мен рәсімдері міндетті екенін түсіну.

18. Қоғамның Тәуекелдерін басқару процесінің негізгі қағидаттары болып

табылады:

- 1) тұтастық-тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесі бөлігінде қоғамның жиынтық тәуекел элементтерін қарау;
- 2) ашықтық-тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесін дербес немесе оқшауланған ретінде қарауға тыйым салу;
- 3) құрылымдылық-тәуекелдерді басқарудың кешенді жүйесі нақты құрылымға ие;
- 4) ақпараттану-тәуекелдерді басқару объективті, шынайы және өзекті ақпараттың болуымен сүйемелденеді;
- 5) үздіксіздік-тәуекелдерді басқару процесі тұрақты негізде жүзеге асырылады;
- 6) циклдік-тәуекелдерді басқару процесі оның негізгі компоненттерінің тұрақты қайталанатын циклін білдіреді.

19. Қоғамның тәуекелдерді басқару жүйесінің құрылымы Қоғамның келесі органдары мен бөлімшелерін қатыстыра отырып, бірнеше деңгейде тәуекелдерді басқарумен ұсынылған: Директорлар кеңесі, Басқарма, алқалы мәжіліс органдары, тәуекелдерді басқаруға жауапты құрылымдық бөлімше, Ішкі аудит қызметі, өзге де құрылымдық бөлімшелер.

20. Бірінші деңгей Қоғамның Директорлар кеңесімен ұсынылған. Директорлар кеңесі тәуекелдерді корпоративтік басқару жүйесін қадағалауды жүзеге асыруда маңызды рөл атқарады. Директорлар кеңесі Қоғамның қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді мақсаттары мен міндеттерін, сондай-ақ тәуекелдерді басқару саласындағы саясатты, төзімділік деңгейін және тәуекел тәбетін анықтайды. Директорлар кеңесі тұрақты негізде түйінді тәуекелдерді, осы түйінді тәуекелдерді басқаруды бағалауды және тәуекелдерді басқару бойынша жоспарланған іс-шараларды қарауы тиіс. Директорлар кеңесі тиісті комитеттер құру арқылы тәуекелдерді басқару саласындағы функциялардың бір бөлігін жүзеге асыруға құқылы.

21. Тәуекелдерді басқару жүйесін ұйымдастыру мақсатында Директорлар кеңесі мыналарды жүзеге асырады:

1) "Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары үшін тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін қалыптастыру қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2018 жылғы 27 тамыздағы №198 Қаулысына сәйкес әзірленетін Қоғамның Тәуекелдерін басқару саясатын және өзге де ішкі құжаттарды бекіту;

22. Корпоративтік басқару бөлігінде тәуекелдерді басқару жүйесін ұйымдастыру мақсатында Директорлар кеңесі:

- 1) алқалы мәжіліс органдарының, Басқарманың, комитеттердің, құрылымдық бөлімшелердің, ішкі аудит қызметінің қызметтерін үйлестіреді;
- 2) басшы қызметкерлердің функционалдық міндеттерінде мүдделер қақтығысының ықтималдығын азайту бойынша шаралар қабылдайды;
- 3) ай сайын Қоғамның үлестес тұлғаларының тізімдемесін бекітеді;
- 4) үлестес тұлғаларға жеңілдік шарттарын беру фактісін тексеруді жүзеге асырады;
- 5) Директорлар кеңесінің құзыретіне жататын өзге де мәселелер.

23. Директорлар кеңесі стратегиялық мақсаттарды түзету мақсатында мыналарды қарастырады:

- 1) Қоғамның меншікті капиталдағы ағымдағы (болашақ) қажеттіліктерін талдау;
- 2) анықталған сәйкессіздіктерді көрсете отырып, олар жүргізген тексерулердің нәтижелері бойынша ішкі (сыртқы) аудиторлардың есебі, сондай-ақ олардың ұсыныстары;
- 3) Қоғамның активтерін инвестициялау бойынша жүргізілген операциялардың (мәмілелердің) нәтижелері бойынша активтер мен пассивтерді басқару жөніндегі

кеңестің есебі (қаржы құралдарын түрлері бойынша топтастырумен және баланстық, нарықтық құнын, кірістілігін, сатып алу және сату сомасын көрсетумен).

24. Тәуекелдерді басқару жүйесін басқару бөлігінде Директорлар кеңесі мыналарды жүзеге асырады:

1) стратегияға, саясаттарға, рәсімдерге және өзге де ішкі құжаттарға қайшы келетін операцияларды жасау мүмкіндігін болдырмау мақсатында, сондай-ақ оларды түзету мақсатында құрылған комитеттер, бөлімшелер және ішкі аудит қызметі арқылы Қоғам қызметіне тұрақты мониторинг жүргізу;

2) ішкі аудит қызметінің, тәуекелдерді басқаруға жауапты құрылымдық бөлімшенің функциясының ұйымдастырушылық тәуелсіздігін қамтамасыз ету;

3) уәкілетті органның ықпал ету шараларының және өзге де талаптарының, оның ішінде кемшіліктерді жою жөніндегі іс-шаралар жоспарының орындалуын бақылау;

4) уәкілетті органның талаптарын орындамаған, анықталған кемшіліктерді уақтылы жоймаған (жоймаған) жағдайда орындамау (жоймау) себептерін анықтау және жауапты қызметкерлерге тиісті шараларды қолдану;

5) қабылданатын тәуекелдерді лимиттеу және операцияларға (мәмілелерге) шектеулер белгілеу.

25. Тәуекелдерді тиімді басқаруды жүзеге асыру мақсатында Қоғамның директорлар Кеңесі жанынан құрылған комитеттерге тиісті нормативтік құжаттармен анықталатын Директорлар кеңесінің қолдауы бойынша функциялар мен өкілеттіктер жүктелуі мүмкін.

26. Екінші деңгей-Қоғамның тәуекелдерді басқарудың тиімді жүйесін ұйымдастыруға және корпоративтік саясаттарды орындау мен орындауды қамтамасыз ету үшін тәуекелдерді бақылау құрылымын құруға жауапты басқармасы. Басқарма тиісті комитеттер құру арқылы тәуекелдерді басқару саласындағы функциялардың бір бөлігін жүзеге асыруға құқылы.

27. Басқарма тәуекелдерді басқару жүйесінің тиісті жұмыс істеуін қамтамасыз ету мақсатында:

1) тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау бөлігінде белгіленген мақсаттар мен әдістерге сәйкес Қоғамға күнделікті басшылықты жүзеге асырады;

2) тәуекелдерді тиімді басқаруды және ішкі бақылауды қамтамасыз ететін Қоғамның Директорлар кеңесі, алқалы органдары, Басқармасы және құрылымдық бөлімшелері арасында ақпарат беру тәртібін бекітеді;

3) Директорлар кеңесінің нұсқауларын, ішкі аудит қызметінің ұсынымдары мен ескертулерін, тәуекелдерді басқаруға жауапты құрылымдық бөлімшенің ұсынымдарын, уәкілетті органның талаптары мен шараларын іске асыруды жүзеге асырады;

4) тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау саясатын іске асыру мақсатында ішкі құжаттарды бекітеді;

5) төлем қабілеттілігі маржасының жеткіліктілігінің қажетті деңгейін сақтау мақсатында активтерді, рентабельділікті, капиталдың өтімділігі мен жеткіліктілігін, тәуекелдерді әртараптандыру жөніндегі бағдарларды айқындайды;

6) Директорлар Кеңесі белгілеген тәуекелдер лимиттері шегінде операциялар түрлері бойынша тәуекелдер лимиттерін бекітеді;

7) тәуекелдерді басқаруға жауапты құрылымдық бөлімшенің ай сайынғы есептері негізінде көрсетілген лимиттердің сақталуын бақылаудың тиімді шараларын қабылдауды қамтамасыз етеді;

8) тәуекелдер бойынша шынайы статистика негізінде тәуекелдерді дамытудағы болжамды үрдістерге тарифтік саясаттың сәйкестігін қамтамасыз етеді;

9) ұйым үшін ықтимал қауіп төндіретін ішкі және сыртқы экономикалық факторларға тұрақты талдау жүргізуді, олардың қаржылық көрсеткіштерге әсер ету дәрежесін бағалауды қамтамасыз етеді;

10) Қоғамның Директорлар кеңесіне жылдық бюджеттерді, ағымдағы және

болашақ экономикалық ортаны, нормативтік құқықтық базаны, капитал мөлшерін ескере отырып стратегиялық жоспарларды жасау бөлігінде ұсыныстар береді;

11) қаржылық тұрақсыздық пен төтенше жағдайлар жағдайында іс-шаралар жоспарының орындалуын және тиісті тоқсан сайынғы есепті ұсынуды бақылайды;

12) шарттық қатынастардың, Қазақстан Республикасының сақтандыру және сақтандыру қызметі туралы, міндегі сақтандыру туралы, акционерлік қоғамдар туралы, бағалы қағаздар рыногы туралы, қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы заңнамасының, қаржы құралдарымен операциялар жүргізуді регламенттейтін ұйымның ішкі құжаттарының сақталуына тұрақты талдау жүргізеді;

13) құрылымдық бөлімшелердің ықтимал және элеуетті тәуекелдерді басқарудағы саясатты, белгіленген лимиттер шегінде тәуекелдер мөлшерін сақтауын бақылайды;

14) олардың нарықтық құнының серпінін ескере отырып, қаржы құралдарымен операциялардан түскен кірістердің (шығыстардың) өзгеруіне талдау жүргізуді қамтамасыз етеді;

15) Қазақстан Республикасының сақтандыру және сақтандыру қызметі туралы заңнамасына сәйкес Қоғамның меншікті капиталының ең төменгі талап етілетін деңгейге сәйкестігін қамтамасыз етеді;

16) сыртқы аудиторлардың ұсынымдарын ескере отырып, есеп және есептілік жүйесін жақсартуды қамтамасыз етеді;

17) аудиторлық есептерге талдау жүргізеді және Директорлар кеңесіне анықталған кемшіліктерді жою бойынша тиісті шаралар қабылдау жөнінде ұсыныстар береді;

18) жыл сайынғы негізде Қоғамның тәуекелдерді басқаруға жауапты құрылымдық бөлімшесінің жұмыс жоспарын бекітеді.

19) *Қоғамның Директорлар Кеңесіне Қоғам Басқармасының тәуекелдерді басқару жүйесінің тиімділігі туралы есебін жыл сайынғы негізде, есепті кезеңнен кейінгі төртінші айдан кешіктірмей ұсынады.*

28. Тәуекелдерді басқаруды тиімді ұйымдастыру мақсатында Қоғам Басқармасы жанынан құрылған алқалы органдарға тиісті нормативтік құжаттармен анықталатын Қоғам Басқармасын қолдау бойынша функциялар мен өкілеттіктер жүктелуі мүмкін.

29. Тәуекелдерді басқару үдерісіндегі үшінші деңгей Қоғамның тәуекелдерді басқаруға жауапты құрылымдық бөлімшесі болып табылады. Олардың негізгі функциялары мыналар болып табылады:

1) қауіпті тәуекелдерді сәйкестендіру және бағалау процесін ұйымдастыру және үйлестіру, сондай-ақ тәуекел тіркелімінің және сыни тәуекелдер картасын, тәуекелдердің бизнес-процестерінің матрицаларын және бақылауларды, тәуекелдің негізгі индикаторларын, Қоғамның сыни тәуекелдерін басқару жөніндегі іс-шаралар жоспарын иелерімен келісу, сондай-ақ жоспарды іске асыру мониторингін жүргізу;

2) тәуекелдерді басқару саясатын эзірлеу;

3) тәуекелдерді басқару үдерістеріндегі елеулі ауытқулар туралы Қоғам Басқармасы мен Қоғамның Директорлар кеңесін хабардар ету;

4) іске асырылған тәуекелдер дерекқорын жүргізу, тәуекелдерге елеулі эсер етуі мүмкін сыртқы факторларды қадағалау;

5) Қоғам Басқармасы мен Қоғамның Директорлар кеңесіне тәуекелдер бойынша ақпаратты дайындау және ұсыну;

6) корпоративтік басқару деңгейін диагностикалау шеңберінде «Тәуекелдерді басқару» кіші компонентін бағалау бойынша ұсыныстар енгізу жолымен тәуекелдерді басқару жүйелерін мерзімдік бағалауды ұйымдастыруға қатысу;

7) Қоғамның тәуекелдерін сәйкестендіру, бағалау және басқару, тәуекелдер мониторингі бойынша рәсімдер бойынша әдіснамалық базаны, саясат пен ережелерді эзірлеу, енгізу және жаңарту (қажет болған жағдайда);

8) тәуекел-менеджментті басқа бизнес-процестерге интеграциялауды қамтамасыз ету және Қоғамдағы тәуекел-менеджмент мәдениетін дамыту;

9) тәуекелдерді басқару мәселелері бойынша Қоғам қызметкерлеріне әдістемелік және консультациялық қолдауды қамтамасыз ету;

10) Қоғам қызметкерлері үшін тәуекелдерді басқару бойынша оқыту семинарларын өткізу бөлігінде ұсыныстар беру;

11) Қоғамның Ішкі аудит қызметімен ішкі аудит жоспарын қалыптастыру, ақпарат алмасу, аудиторлық тексеру нәтижелерін талқылау, білім мен әдіснамалармен алмасу бөлігінде өзара іс-қимыл жасау;

12) Қоғам қызметімен байланысты тәуекелдер көрсеткіштерінің сипаттамалық және сандық мәндерін анықтауды қоса алғанда, тәуекелдерді сәйкестендіру және бағалау, сондай-ақ тәуекелдер көрсеткіштерінің барынша рұқсат етілген мәндерін айқындау;

13) Қоғам қызметі барысында туындайтын тәуекелдерді басқару бойынша шаралар қабылдау;

14) мониторинг, сәйкестендірілген тәуекелдерді бағалау және бақылау, тәуекелдер картасын жасау, оның ішінде:

- тәуекелдерді сәйкестендіру бойынша Қоғамның басқа бөлімшелерімен бірлесіп шаралар қабылдау;

- тәуекелдердің туындау жиілігін бағалауды қоса алғанда, тәуекелдерді бағалау, осы тәуекелдермен көрсетілген әсерлерді кейінгі жіктеу және тәуекелдер лимиттерін белгілеу;

- тәуекелдер көрсеткіштері мәндерінің және тәуекелдер көрсеткіштерінің барынша рұқсат етілген мәндерінің, сондай-ақ тәуекелдер көрсеткіштерінің мәндері тәуекелдер лимиттеріне сәйкес келмеген жағдайда тәуекелдерді азайту мақсатында қабылданатын шаралардың өзгеруінің мониторингін қамтитын тәуекелдер мониторингі;

15) Қоғамның қызметіне залал келтіруге және (немесе) ықпал етуге қабілетті немесе заңсыз сипаттағы кез келген елеулі жағдайлар туралы есептілікті Директорлар кеңесіне дереу ұсыну;

16) Қоғамның тиісті бөлімшелерінің анықталған тәуекелдерді азайту бойынша іс-шаралардың егжей-тегжейлі жоспарын әзірлеу процесін ұйымдастыру және Директорлар кеңесі бекіткен Қоғам тәуекелдерін азайту жөніндегі іс-шаралар жоспарын одан әрі мониторингтеу;

17) төтенше жағдайлар жағдайына арналған жоспарды орындау және Қоғам қызметінің үздіксіздігін қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараларды ұйымдастыру;

18) тұрақты талдау:

- қаржылық көрсеткіштер (стресс-тестілер және қабылданған тәуекелдер деңгейінің тұрақты мониторингі шеңберінде);

- қаржы құралдарына бағалар өзгеруінің өтімділік, төлем қабілеттілігі, капиталдың жеткіліктілігі көрсеткіштеріне әсері (стресс-тестілер және қабылданған тәуекелдер деңгейін (тұрақты мониторингі шеңберінде);

19) макроэкономикалық факторлардың пайдалылыққа, өтімділікке, меншікті капиталдың жеткіліктілігіне әсерін болжау;

20) Директорлар кеңесі мен Басқармаға тәуекелдерді басқару жүйесін бағалау және талдау жөніндегі есепті тоқсан сайынғы негізде ұсыну;

21) Қоғам Басқармасы шешімдерінің орындалуына және қабылданған шешімдердің тиімділігін анықтауға тұрақты мониторинг жүргізу;

22) тәуекелдерді басқару бөлігінде бөлімшелер қызметінің бекітілген Ішкі саясаттарға сәйкестігін қамтамасыз ету;

23) Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының "Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары үшін тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін қалыптастыру қағидаларын бекіту туралы" 2018 жылғы 27 тамыздағы №198 Қаулысына сәйкес андеррайтинг, қайта сақтандыру, сақтандыру төлемдері, сақтандыру

резервтерінің, инвестициялық, операциялық, ілеспе және комплаенс тәуекелін басқару бойынша міндеттерді орындауды қамтамасыз ету;

24) тәуекелдерді басқару бойынша корпоративтік стратегия мен ішкі саясатты түзету мақсатында Басқармаға жылына кемінде бір рет мыналарды ұсыну:

- барлық тәуекелдер туралы сандық және сапалық деректерді, олардың ықтималдық дәрежесін, ұйымның дайындық дәрежесін, оларды барынша азайту бойынша өткізілген іс-шараларды, ден қою шараларын ескере отырып, Қоғамның ағымдағы жай-күйіне егжей-тегжейлі шолу қамтылған есеп;

Қазақстан Республикасының заңнамалық кесімдеріндегі өзгерістер бөлігінде комплаенс-бақылаушымен бірлесіп, сондай-ақ Қоғамның қаржылық жай-күйш және қызметінің нәтижелерін шолу бөлігінде стратегия мен экономикалық жоспарлауға жауапты құрылымдық бөлімшемен бірлесіп, атап айтқанда:

- Қазақстан Республикасының сақтандыру және сақтандыру қызметі туралы, міндетті сақтандыру туралы, акционерлік қоғамдар туралы, бағалы қағаздар рыноғы туралы, қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы заңнамалық актілеріндегі өзгерістерді қамтитын, ұйымның қаржылық жай-күйе, Қоғамның тәуекелдер картасына ықпал етуге қабілетті есепті ұсынады.

25) жыл сайын:

- табиғи және техногендік апаттардың басталу сценарийлерін қамтитын үлгілерді пайдалануды көздейтін апатты тәуекелдерді олшеу және болжау;

- сақтандыру портфелін апатты оқиғаларға қарсы тұру қабілетіне бағалау. Апаттық тәуекелдер туралы есеп Директорлар кеңесі мен Басқарманың қарауына жылына бір рет Қоғамның тәуекелдері бойынша есеп шеңберінде ұсынылады.

26) сондай-ақ Қоғам қызметінің ерекшелігіне жауап беретін басқа да функциялар.

30. Тәуекел-менеджерлерінің жауапкершілігі, өкілеттіктері, біліктілік талаптары және ұсынылатын есептілікке қойылатын талаптар осы Саясатта, тәуекелдерді басқаруға жауапты құрылымдық бөлімше туралы ережелерде және тәуекел-менеджерлердің лауазымдық нұсқаулықтарында көзделген.

31. Тәуекел-менеджерлері тәуекелдерді басқару жүйесінің мақсаттары мен міндеттерін тиімді іске асыру үшін Қоғамның басқа бөлімшелерімен, сондай-ақ қоғамның сыртқы және ішкі аудиторларымен өзара іс-қимыл жасауы тиіс.

32. Тәуекел-менеджерлері осы Саясатта және осы қызметкерлердің лауазымдық нұсқаулықтарында көрсетілген олардың функционалдық міндеттерін орындау үшін қажетті ақпаратқа, Қоғам құжаттарына қол жеткізе алуы тиіс.

33. Қоғам Басқармасының шешімдерін орындау мониторингін жүзеге асыру үшін, Қоғам басқармасының хатшысы тәуекелдерді басқаруға жауапты құрылымдық бөлімшелерді Қоғамның Тәуекелдерін басқару бойынша мәселелер шеңберінде Қоғам Басқармасының шешімдерімен хабардар етеді.

34. Тәуекел-менеджерлері Қоғамның Директорлар кеңесіне залал келтіруге және (немесе) Қоғамның қызметіне айтарлықтай ықпал етуге қабілетті немесе заңсыз сипаттағы кез келген елеулі жағдайлар туралы хабарлауға құқылы.

35. Қоғамның басшы қызметкерлері және құрылымдық бөлімшелердің басшылары тәуекелдерді бағалауға байланысты барлық қажетті ақпаратты тәуекелдерді басқаруға жауапты құрылымдық бөлімшенің назарына уақтылы және толық жеткізуге жауапты.

36. Басшы қызметкерлер келесі біліктілік талаптарына сай болуы тиіс:

1) Қоғам қызметінің саласына сәйкес келетін жоғары білім;

2) басқарушылық лауазымдарда кемінде 5 жыл жұмыс тәжірибесінің болуы;

3) міндеттерді орындау және қоғамның тиімді жұмысын ұйымдастыру үшін қажетті іскерлік және/немесе салалық ортада оң жетістіктер мен мінсіз іскерлік беделдің

болуы;

4) Қоғам қызметін реттейтін ҚР заңнамалық және өзге де нормативтік құқықтық актілерін, сондай-ақ заңсыз алынған кірісті заңдастыруға және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл мәселелерін білу.

37. Тәуекел-менеджер келесі біліктілік талаптарына сәйкес болуы тиіс:

1) жоғары экономикалық немесе қаржылық білім;

2) қызмет бағыты бойынша кемінде үш жыл жұмыс тәжірибесі;

3) дербес компьютермен, арнайы бағдарламалармен, ақпараттық-анықтамалық бағдарламалық қамтамасыз етумен жұмыс істеу дағдысы;

4) сақтандыру қызметін, қаржылық талдауды, тәуекелдерді бағалау әдістемесін білу;

5) Қоғам қызметін реттейтін ҚР заңнамалық және өзге де нормативтік құқықтық актілерін, сондай-ақ заңсыз алынған кірісті заңдастыруға және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл мәселелерін білу.

38. Андеррайтинг кеңесі тәуекелдерді басқару процесінде мынадай негізгі функцияларды жүзеге асырады:

1) Директорлар Кеңесі белгілеген лимиттер шегінде андеррайтинг шешімдерін қабылдау;

2) қабылданған тәуекелдерді барабар бағалауды бақылау;

3) сақтандыруға қабылданатын объектілер мен тәуекелдер бойынша барабар сақтандыру тарифін қамтамасыз ету;

4) сақтандыруға қабылданатын тәуекелдер бойынша сақтандыру өтемінің шарттарын айқындау;

5) белгілі бір уақыт кезеңі ішінде жасалған сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттары бойынша алынған нетто-сыйлықақылар мен жүзеге асырылған сақтандыру төлемдері арасындағы оң айырманың (сақтандыру жағдайларының басталу ықтимал өлшемдерін ескере отырып) ұлғаюын қамтамасыз ету. Нетто-сыйлықақы-актуарлық әдістер негізінде актуарий бағалаған ақша сомасы, ол қоғамның өзге шығыстарын жабуды ескерместен, тек қана сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру бойынша Қоғамға міндеттемелер қабылдағаны үшін төленуге тиіс;

6) сақтандыру (қайта сақтандыру) шартына енгізілетін негізгі және қосымша талаптардың тізбесін айқындау.

39. Қоғамның активтері мен пассивтерін басқару жөніндегі кеңесі (бұдан әрі - Кеңес) тәуекелдерді басқару процесінде мынадай функцияларды жүзеге асырады:

1) Қоғамның активтері мен міндеттемелерін басқаруды реттейтін ішкі құжаттар бойынша ұсынымдарды қарау және ұсыну;

2) инвестициялық шешімдер қабылдау;

3) бұрын алынған сақтандыру сыйлықақыларын қайтару/қайтару туралы шешім қабылдау;

4) Қоғамның директорлар Кеңесі бекіткен лимиттер шеңберінде сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру бойынша шешім қабылдау;

5) Қоғамның қаржылық активтерін және міндеттемелерін басқару регламентінде айқындалған контрагент-банктерге/контрагенттерге арналған лимитті және Холдинг ұсынған лимиттерді Қоғамның сақтауы туралы есептерді қарау;

6) Қоғамның қаржы активтерін және міндеттемелерін басқару регламентінде айқындалған және/немесе Холдинг ұсынған контрагент-банктерге/контрагенттерге лимитті өзгерту бойынша алдын ала шешімдер қабылдау;

7) Холдинг/Қоғамға беретін кредиттер, қаржылық көмек және кепілдіктер бөлігінде, сондай-ақ Қоғамның және Холдингтің қолданыстағы ішкі құжаттары шеңберінде Қоғамды қарыздық қаржыландыру бойынша ұсыныстарды қарау және ұсыну;

8) тоқсан сайын мыналарды қарстыру (келесі есептер/талдаулар):

8.1 қалыптасып отырған геосаяси жағдайға, инвестициялау валютасына,

экономика секторына байланысты инвестициялау нарықтарының тартымдылық дәрежесі бойынша макроэкономикалық талдау;

8.2 эмитенттің қаржылық жай-күйін, оның активтері құнының одан әрі өсу әлеуетін, қабылданған міндеттемелер бойынша жауап беру қабілетін, осы эмитенттің қаржы құралдарына инвестициялауға байланысты тәуекелдерді талдауды қоса алғанда, эмитенттерді және олар шығарған (ұсынған) қаржы құралдарын талдау;

8.3 портфель құрылымы, кірістіліктің өзгеру серпіні туралы мәліметтерді, шығынды позицияларды талдауды және портфель құрылымын оңтайландыру жөніндегі ұсынымдарды қамтитын инвестициялық портфельді талдау;

8.4 келесі 12 (он екі) күнтізбелік айға сақтандыру сыйлықақыларының түсуін және сақтандыру төлемдерін жүзеге асыруды, сондай-ақ олардың басталу мерзімдері бойынша ұйым міндеттемелерінің құрылымын болжамдық талдау;

8.5 өтімді активтерді жұмылдыру қабілетінің өзгеруін ескере отырып, қолма-қол ақшаның геп-позициялары бойынша лимиттерді шолуды, оның ішінде міндеттемелерді өтеу үшін қажетті өтімді активтерді қалыптастыру қабілетінің мониторингін қамтитын геп-талдау;

8.6 қайта сақтандыру шарттары жасалған қайта сақтандырушының қаржылық жай-күйін талдау;

8.7 соңғы 5 (бес) жылда қайта сақтандырушылардан алынған төлемдерді талдау және сақтандыру тәуекелдерін қайта сақтандырудың орындылығын бағалау;

8.9 актуарий белгілеген меншікті ұстап қалу лимиттерінің барабарлығын талдау;

8.10 Кеңес қызметі туралы есеп;

9) контрагент банктердің қаржылық жай-күйінің талдамасын қарау (Кеңестің шешімімен белгіленетін кезеңділікпен);

10) "зіор-іозз" және "Take-ргоҒй" лимиттері белгіленетін қаржы құралдарының тізбесін айқындау.

11) инвестициялық портфельдің кредиттік, пайыздық және валюталық тәуекелдерге ұшырауы туралы қорытындыны қарастыру;

12) Кеңестің Қоғамның активтерін инвестициялау бойынша жүргізілген операциялар (мәмілелер) нәтижелері туралы есебін жыл сайынғы қарастыру;

13) Қоғамның ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес брокерді/дилерді/кастодианды таңдау бойынша шешім қабылдау;

14) Қазақстан Республикасының заңнамасына, Қоғамның жарғысына және Қоғамның/Холдингтің ішкі нормативтік құжаттарына қайшы келмейтін Қоғамның активтері мен міндеттемелерін басқаруға қатысты өзге де мәселелер бойынша шешімдер қабылдау.

40. Қоғамның ішкі аудит қызметі тәуекелдерді басқару процесінде мынадай негізгі функцияларды жүзеге асырады:

1) тәуекелдерді басқару рәсімдерінің және тәуекелдерді бағалау жөніндегі әдіснаманың тиімділігін аудит және талдау, сондай-ақ тәуекелдерді басқару рәсімдерінің тиімділігін арттыру бойынша ұсыныстар әзірлеу;

2) Қоғам қызметінің барлық аспектілері бойынша ішкі бақылау жүйесінің барабарлығы мен тиімділігін бағалау, бөлімшелердің жүктелген функциялар мен міндеттерді орындау жағдайы туралы уақтылы және дұрыс ақпаратпен қамтамасыз ету, сондай-ақ жұмысты жақсарту бойынша пәрменді және тиімді ұсынымдар беру;

3) ішкі бақылау жүйесінің жай-күйін объективті бағалау және оларды жетілдіру бойынша ұсынымдар беру жолымен ішкі бақылаудың барабар жүйесінің болуы мен жұмыс істеуін қамтамасыз ету жөніндегі функцияларды Директорлар кеңесінің жүзеге асыруы кезінде туындайтын міндеттерді шешу;

4) Қоғамның Директорлар кеңесі үшін тәуекелдерді басқару жүйесі бойынша есеп беру;

5) нормативтік құжаттарға сәйкес өзге де функцияларды жүзеге асырады.

41. Тәуекелдерді басқару жүйесінің құрылымындағы маңызды элементтердің бірі әрбір қызметкер тұлғасындағы Қоғамның құрылымдық бөлімшелері болып табылады. Құрылымдық бөлімшелер (тәуекел иелері) тәуекелдерді басқару процесінде негізгі рөл атқаратынын түсінуі тиіс. Қоғам қызметкерлері күн сайынғы негізде тәуекелдермен жұмыс істейді, оларды басқарады және олардың әлеуетті ықпалына мониторинг жүргізеді және өзінің функционалдық міндеттері саласында белгіленген лимиттердің орындалуына бақылауды жүзеге асырады. Құрылымдық бөлімшелер тәуекелдерді басқару жөніндегі іс-шаралар жоспарының орындалуына жауапты, өз қызметі саласындағы елеулі тәуекелдер туралы уақтылы анықтап, хабардар етуі және іс-шаралар жоспарына енгізу үшін тәуекелдерді басқару жөнінде ұсыныстар беруі тиіс.

42. Тәуекелдерді басқару процесінде құрылымдық бөлімшелердің, сондай-ақ Қоғамның құрылымдық бөлімшелеріне кірмейтін қызметкерлердің негізгі функциялары мыналар болып табылады:

- 1) тұрақты негізде тәуекелдерді сәйкестендіру;
- 2) олардың құзыреті шеңберінде әдістемелік және нормативтік құжаттарды әзірлеуге қатысу;
- 3) тәуекелдерге ден қою бойынша бекітілген іс-шараларды іске асыру;
- 4) тәуекел-коммуникацияны дамыту процесіне жәрдемдесу.

43. Барлық құрылымдық бөлімшелердің қызметкерлері (сондай-ақ Қоғамның құрылымдық бөлімшелеріне кірмейтін қызметкерлер) жылына кемінде бір рет оқытудан өтеді және біліктілігін арттырады (оқыту курстары, семинарлар және т.б.).

44. Қоғамның тәуекелдерді басқару құрылымы ақпараттың барабар ағынын - тігінен және көлденеңінен қамтамасыз етеді. Бұл ретте төменнен жоғары түсетін ақпарат Қоғамның Директорлар кеңесі мен Басқармасын мынадай мәліметтермен қамтамасыз етеді: ағымдағы қызмет туралы, қызмет барысында қабылданған тәуекелдер, оларды бағалау, бақылау, әдістер, ден қою және оларды басқару деңгейі туралы. Жоғарыдан төмен жіберілетін ақпарат ішкі құжаттарды, регламенттер мен тапсырмаларды бекіту арқылы мақсаттарды, стратегияларды және қойылған міндеттерді жеткізуді қамтамасыз етеді. Көлденеңнен ақпарат беру Қоғамның ішінде құрылымдық бөлімшелердің өзара іс-қимылын, Қоғамның тәуекелдерін басқаруға жауапты құрылымдық бөлімшелердің өзара іс-қимылын білдіреді.

§3.2 Мақсаттарды анықтау

45. Қоғам қызметінің мақсаттары стратегиялық деңгейде айқындалады және операциялық мақсаттарды әзірлеу үшін негіз белгілейді. Қоғам сыртқы және ішкі көздерден тәуекелдердің әсеріне ұшырайды және тәуекелдерді басқару әдістерін тиімді сәйкестендірудің, бағалаудың және әзірлеудің негізгі шарты мақсаттарды қою болып табылады. Ұымның мақсаттары мен міндеттері Қоғамның тәуекел тәбетімен келісіледі.

46. Мақсаттар оларға қол жеткізуге теріс әсер етуі мүмкін әлеуетті тәуекелдерді сәйкестендіргенге дейін анықталған. Тәуекелдерді корпоративтік басқару Қоғамда миссиямен келісілген және тәуекелдің Қоғамның тәбетіне сәйкес келетін мақсаттар мен міндеттерді анықтау процесі бар екеніне көз жеткізуге мүмкіндік береді.

47. Мақсаттар қойған кезде Қоғамның тәуекелдері бизнес-жоспарларды, даму жоспарларын, стратегиялық даму бағыттарын және ұзақ мерзімді стратегияны әзірлеу жолымен қысқа мерзімді, орта мерзімді және ұзақ мерзімді кезеңдерге арналған қызметті стратегиялық жоспарлау жүйесін пайдалану жолымен, кейіннен Қоғамның уәкілетті органының бекітуі арқылы төмендетілуі мүмкін.

48. Бақылау тәуекелдерді анықтау және бағалау процесін жалпы бақылау шеңберінде жүзеге асырылады және Қоғамның Ішкі аудит қызметімен қамтамасыз етіледі.

§3.3 Тәуекелдерді сәйкестендіру

49. Тәуекелдерді сәйкестендіру-бұл жоспарланған мақсаттарға қол жеткізу және қойылған міндеттерді іске асыру қабілетіне теріс әсер ететін тәуекелдердің әсеріне Қоғамның бейімділігін анықтау.

50. Қоғамның тәуекелдерін басқарудың корпоративтік жүйесі тәуекелдердің кең спектрін анықтауға және оларды кепілде қарауға бағытталған, бұл қазіргі тәуекелдер бойынша тұтас көріністі бейнелеуге ықпал етеді және тәуекелдерді талдау сапасын арттырады.

51. Тәуекелдерді басқарудың үздік халықаралық тәжірибесіне сәйкес Қоғам қоршаған тәуекелдер туралы хабардарлықты арттыру тәуекелдерінің барынша көп спектрін анықтау және ұйымның тәуекел - мәдениетін дамытуды ынталандыру мақсатында барлық құрылымдық бөлімшелер қызметкерлерінің қатысуымен тәуекелдерді сәйкестендіруді тұрақты негізде жүргізеді.

52. Тәуекелдерді сәйкестендіру үшін қойылған мақсаттар мен міндеттер, сұхбат алу, орын алған шығындардың деректер базасы және Қоғамның тәуекелдерін сәйкестендіру мен бағалауды реттейтін Қоғамның ішкі құжаттарында толығырақ сипатталған т.б. негізінде тәуекелдерді сәйкестендіру сияқты әртүрлі әдістемелер мен құралдардың комбинациясы пайдаланылады.

53. Сәйкестендірілген оқиғалар мен тәуекелдер тәуекелдердің тіркелімі нысанында жүйеленеді. Қоғамның тәуекелдер тіркелімі Қоғамның өз қызметінде кездесетін тәуекелдер тізбесін білдіреді, ол сондай-ақ тәуекелді іске асырудың ықтимал салдарларын қамтиды. Әрбір тәуекел бойынша тәуекел иелері анықталды, яғни өзінің функционалдық міндеттеріне байланысты осы тәуекелмен айналысатын бөлімшелер (сондай-ақ құрылымдық бөлімшелерге кірмейтін қызметкерлер). Тәуекел тіркелімі жаңа тәуекелдердің анықталуына қарай Қоғамның құрылымдық бөлімшелері мен қызметкерлерімен тұрақты негізде толықтырылады. Құрылымдық бөлімшелер мен құрылымдық бөлімшелерге кірмейтін қызметкерлер Қоғамның тәуекелдер тіркелімін толтыру үшін ақпарат беруге жауапты.

54. Сәйкестендірілген тәуекелдерді жүйелеу мыналарға мүмкіндік береді:

1) тәуекелдер профилін (бизнес-үдерістер құрылымдық бөлімшелер, жобалар және т. б. бойынша) салыстыруды жақсартуға мүмкіндік беретін тәуекелдерді жіктеуде және сандық бағалауда бірізділікке қол жеткізу;

2) тәуекелдерді сандық бағалау технологияларының неғұрлым күрделі құралдарын құру үшін платформаны ұсыну;

3) Қоғамдағы тәуекелдерді келісілген басқару және бақылау үшін мүмкіндік беру.

55. Тәуекелдерді жіктеу үшін мынадай санаттар бойынша тәуекелдер топтамасы пайдаланылады:

1) стратегиялық тәуекел-Қоғамның қызметі мен даму стратегиясын айқындау және іске асыру, саяси ортаның, өңірлік конъюнктураның, салалық құлдыраудың және жүйелік сипаттағы басқа да сыртқы факторлардың өзгеруі немесе қателері (кемшіліктері) салдарынан шығындардың туындау тәуекелі;

2) қаржылық тәуекелдер-Қоғам капиталының құрылымымен, кірістіліктің төмендеуімен, валюталық бағамдардың ауытқуымен, кредиттік тәуекелдермен және пайыздық ставкалардың ауытқуымен және т. б. байланысты тәуекелдерді қамтиды.;

3) құқықтық тәуекел-Қоғамның Қазақстан Республикасы заңнамасының, оның ішінде нормативтік құқықтық актілердің, сондай-ақ ішкі ережелер мен рәсімдердің талаптарын сақтамауы салдарынан шығындардың туындау тәуекелі;

4) операциялық тәуекел-ішкі процестерді жүзеге асыру барысында қызметкерлер тарапынан жіберілген кемшіліктер мен қателер (персонал тәуекелдерін қоса алғанда), ақпараттық жүйелер мен технологиялардың жұмыс істеуі (технологиялық тәуекелдер), сондай-ақ сыртқы оқиғалар салдарынан шығындардың туындау тәуекелі.

§3.4 Тәуекелдерді бағалау

56. Тәуекелдерді сәйкестендіру және бағалау неғұрлым "әлсіз" жерлерді анықтау үйіп базалық ранжирлеуді жүзеге асыру жолымен қазіргі бар тәуекелдер мен олардың өлшемдері бойынша жалпы пайымдауды ұсынуға бағытталған. Бұл процесс негізгі тәуекелдерді басқарудың қолданылатын әдістері мен рәсімдеріне бағалау жүргізуге мүмкіндік береді.

57. Іске асыру ықтималдығын және тәуекелдердің ықтимал әсерін бағалау тәуекелдер туралы түсінікті дамытуға мүмкіндік береді, белгілі бір тәуекелді басқару қажеттілігі туралы шешімдер қабылдау үшін қажетті ақпараттық базаны, сондай-ақ оны қысқарту бойынша неғұрлым қолайлы және экономикалық тиімді стратегияларды ұсынады.

58. Тәуекелдерді бағалау процесі Қоғамның қызметіне теріс әсер етуі және стратегиялық мақсаттар мен міндеттерге қол жеткізуі мүмкін аса маңызды (сыни) тәуекелдерді бөлу мақсатында жүргізіледі. Бұл тәуекелдер тәуекелдер бойынша басқару және бақылау туралы шешім қабылдауы тиіс Директорлар кеңесінің қарауына шығарылуы қажет.

59. Қоғамда тәуекелдерді бағалау және талдау жүргізу шеңберінде тәуекелдерді басқару процесінің әдістемелік базасын құрайтын сапалық, сандық талдаулар немесе олардың комбинациясы пайдаланылады.

60. Тәуекелдерді бағалау әрбір тәуекелдің пайда болу көздері мен себептерін, оларды іске асыру кезіндегі теріс салдарларды және белгілі бір оқиға орын алуы ықтималдығын қарастырады.

61. Бастапқыда тәуекелдерді бағалау сапалы негізде жүргізіледі, содан кейін неғұрлым маңызды тәуекелдер үшін сандық бағалау жүргізілуі мүмкін. Сандық бағалауға келмейтін, оларды модельдеу үшін сенімді статистикалық ақпарат жоқ немесе мұндай модельдерді құру шығындар тұрғысынан мақсатқа сай емес тәуекелдер тек сапалы негізде бағаланады.

62. Барлық сәйкестендірілген және бағаланған тәуекелдер тәуекелдер картасында көрсетіледі. Тәуекелдер картасы әрбір тәуекелдің салыстырмалы мәнін бағалауға (басқа тәуекелдермен салыстырғанда), сондай-ақ сыни болып табылатын және оларды басқару жөніндегі іс-шараларды әзірлеуді талап ететін тәуекелдерді бөлуге мүмкіндік береді.

Анықталған тәуекелдерге сәйкес тәуекел ықтималдығы және оның салдары 10 балдық шкала бойынша бағаланады. Әрбір тәуекел олардың басталу ықтималдығына және салдарлардың ауқымына сәйкес тәуекелдер картасында орналастырылады. Осы талдаудың негізінде тәуекелдің ең қауіпті (қызыл аймақ), орташа (сары аймақ), ең қауіпті (жасыл аймақ) аймақтарға ұшырауы анықталады:

- қызыл аймақ-Қоғам қызметінің тәуекелге барынша бей ідігін көрсетеді. Тәуекелдерді басқаруға жауапты құрылымдық бөлімше, бизнес-үдерістер иелері, жоғары менеджмент және/немесе Қоғамның алқалы органдары тарапынан тәуекелді барынша азайту бойынша дереу іс-қимыл жасауды талап етеді;

- сары аймақ-тәуекелдерге ұшыраудың қолайлы деңгейі. Қоғамның уәкілетті алқалы органдарының жеке шешімімен тәуекелдің рұқсат етілген деңгейі ретінде қабылдануы мүмкін. Тәуекелдерді басқаруға жауапты құрылымдық бөлімше, бизнес- үдерістер иелері, жоғары менеджмент және/немесе қоғамның уәкілетті алқалы органдары тарапынан тәуекелді барынша азайту бойынша белгілі бір, бірақ кезек күттірмейтін іс- әрекеттерді талап етеді;

- жасыл аймақ-бизнес-процесс иесінің және/немесе тәуекел иесінің ұсынымдары бойынша қабылданған және тәуекелдерді басқаруға жауапты құрылымдық бөлімше және/немесе Қоғамның уәкілетті алқалы органдары тарапынан тәуекелді барынша азайту

бойынша кезек күттірмейтін іс-әрекеттерді қабылдауды талап етпейтін тәуекелдерге ұшыраудың қолайлы деңгейі.

Тәуекел оқиғасының басталу ықтималдығы «х» осі бойынша орналасқан, Қоғам қызметіне тәуекелді іске асырудың маңыздылығы (әсер ету күші) «у» осі бойынша орналасқан, осылайша, көлденең осьтің жылжуы кезінде тәуекелге ұшырау ықтималдығы оңнан солға артады, ал тәуекелдің маңыздылығы (әсері) тік ось бойынша төменнен жоғары қарай артады.

63. Қоғамның тәуекелдерін кешенді сәйкестендіру мен бағалау Қоғамның ітпкі құжаттарына сәйкес жүзеге асырылады.

64. Қоғам УАК., гәп-талдау, тарихи үқсату әдісі, стресс-тестілеу және т. б. сияқты әртүрлі сандық әдістерді қолдана отырып, жекелеген тәуекелдерді бағалауды жүргізеді.

Сондай-ақ Қоғамның тәуекелдері бойынша стресс-тестілеуді Қоғам тоқсан сайынғы негізде Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2018 жылғы 27 тамыздағы №198 «Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары үшін тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін қалыптастыру қағидаларын бекіту туралы» Қаулысына сәйкес жүргізеді. Қоғам есепті күнге Қоғам ұйымының қаржылық және өзге де есептілігі негізінде тәуекелдер бойынша стресс-тестингті жүзеге асырады. Стресс-тестинг нәтижелері уәкілетті органға есепті тоқсаннан кейінгі айдың он бесінші жұмыс күнінен кешіктірмей ұсынылады. Тәуекелдер бойынша стресс-тестингке тәуекелдерді басқаруға жауапты құрылымдық бөлімше басшысының ұйымның тәуекелдерге ұшырағыштығын талдау және ұйымның қаржылық жағдайына үлкен дәрежеде әсер ететін тәуекелдер қамтылатын қорытындысы қоса беріледі.

§3.5 Тәуекелдерді басқару жүйесінің тиімділігін бағалаудың ішкі критерийлері

65. Тәуекелдерді басқару жүйесінің тиімділігін бағалауды Ішкі аудит қызметі жүргізеді. Тәуекелдерді басқару жүйесі тиімділігінің критерийлері ретінде мынадай көрсеткіштер танылуы мүмкін:

- 1) тәуекелдерді басқару процестерін ұйымдастыру;
- 2) тәуекелдерді анықтау;
- 3) тәуекелдерді бағалау;
- 4) тәуекелдерді басқару;
- 5) мониторинг.

§3.6 Тәуекелдерді басқару

66. Қоғам тәуекелге ден қою әдістерін анықтайды және Қоғамның тәуекел тәбетімен келісілген сыни тәуекелдерді басқару жоспарын әзірлейді.

67. Тәуекелдерді басқару теріс әсерді және зияндардың ықтималдығын азайтуға немесе Қоғам қызметінің тәуекелдеріне байланысты шығындар туындаған кезде қаржылық өтем алуға мүмкіндік беретін шараларды әзірлеу және іске асыру процесін білдіреді. Процестің тиімділігін қамтамасыз ету және оны іске асыруға арналған шығындарды азайту үшін Қоғам оның қаржылық жай-күйі және мақсаттар мен міндеттерге қол жеткізуге неғұрлым елеулі әсер етуі мүмкін тәуекелдерге назар аударуы тиіс. Тәуекелдерді басқару бойынша қабылданатын шешімдерді жыл сайын Қоғамның Басқармасы немесе Директорлар кеңесі қарайды және бекітеді және Қоғамның барлық құрылымдық бөлімшелерінің орындауы үшін міндетті болып табылады.

68. Қалдық тәуекелдің қолайлы деңгейін қамтамасыз ету мақсатында тәуекелдерге ден қою әдістерін таңдау және сыни тәуекелдерді басқару жөніндегі іс-шаралар жоспарларын әзірлеу мынадай опцияларды қамтиды:

1) тәуекелдерді азайту және бақылау - тәуекел іске асырылған жағдайда алдын алу іс-шараларын пайдалану және іс-қимылдарды жоспарлау арқылы тәуекелге әсер ету, бұл ықтимал шығындар деңгейін төмендету мақсатында тәуекелдің іске асырылуының ықтималдылық дәрежесін азайту жағына өзгертуді және тәуекелдің пайда болу себептерін немесе салдарларын өзгертуді қамтиды;

2) оның деңгейі Қоғам үшін ұйғарынды екенін түспалдайтын тәуекелді ұстап тұру/қабылдау және Қоғам оның көрініс табу мүмкіндігін қабыл алады, сонымен қатар оны азайту бойынша іс-шараларды қолданғаннан кейін қалдық тәуекелдер қабылдануы мүмкін;

3) тәуекелдерді қаржыландыру-жауапкершілік пен міндеттемелерді бөлуге мүмкіндік беретін әртүрлі тетіктерді (келісім-шарттар, сақтандыру келісімдерін жасау, құрылымды айқындау) пайдалануды қоса алғанда, тәуекелді беру/бөлу немесе тәуекелді екінші тарапқа ішінара беру;

4) тәуекелдің пайда болу көзі болып табылатын іс-әрекетті жалғастыруға немесе қабылдауға қарсы шешім қабылдау жолымен тәуекелден кету (жалтару)/қатерді болдырмау.

69. Тәуекелдерді азайту мен бақылау мыналарға бағытталған іс-шараларды көздейді:

1) шығындардың алдын алу-белгілі бір тәуекелдің (залалдың) басталу ықтималдығын қысқарту);

2) шығындарды бақылау-тәуекел басталған жағдайда шығын мөлшерін қысқарту;

3) диверсификация-оның әлеуетті әсерін төмендету мақсатында тәуекелді бөлу.

70. Тәуекелдерді азайту және бақылау әдістері қоғамға шығындардың туындау мүмкіндігін азайтуға бағытталған рәсімдер мен процестерді енгізуді көздейді.

71. Қоғамның қаржылық тәуекелдерін азайту және бақылау әдістері тәуекел түрлері бойынша лимиттерді белгілеу және есептеу тәртібін реттейтін Қоғамның ішкі құжаттарына сәйкес қабылданатын тәуекел деңгейіне лимиттерді белгілеуді қамтиды.

72. Қоғамның құқықтық тәуекелдерін азайту және бақылау әдістері Қоғамның мүдделі құрылымдық бөлімшелермен бірге Қоғамның қызметіне өзгерістердің әсерін бағалайтын және оларды қабылдау үшін қажетті шараларды әзірлейтін құқықтық қамтамасыз етуге жауапты құрылымдық бөлімшесінің заңнама өзгерістеріне мониторинг жүргізу болып табылады. Қоғамның ішкі рәсімдерін реттейтін немесе оған сәйкес Қоғамның міндеттемелері туындайтын кез келген құжат міндетті сараптамадан өтуі тиіс.

73. Қоғамның стратегиялық тәуекелін азайту және бақылау бекітілген қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді жоспарлар мен стратегиялардың орындалуына мониторинг жүргізу жолымен жүзеге асырылады, оның нәтижелері бойынша түзету, оның ішінде ішкі және сыртқы ортада өзгерістерді көрсету үшін шаралар қабылданады.

74. Қоғамдағы операциялық тәуекелдерді азайту және бақылау белгіленген бизнес-үдерістерге талдау жүргізу және қоғамның операциялық тәуекелдерін басқаруды реттейтін құжаттарға сәйкес оларды жетілдіру жөніндегі тиісті іс-шаралар жоспарларын әзірлеу жолымен жүзеге асырылады.

75. Егер тәуекелдерді азайту және бақылау бойынша қолданылатын әдістер компанияның шығындарымен байланысты болса және бұл шығындар елеулі болып табылса, мынадай талдау жүргізіледі:

1) бұл іс-шаралар қаншалықты қажет болып табылады және олар тәуекелдерді ұстап қалу және/немесе қаржыландыру (көшіру) есебінен төмендетілуі мүмкін бе;

2) тәуекелдерді ұстап тұру/ауыстыру құнымен салыстырғанда іс-шаралар шығындарының баламалы құны қандай.

76. Тәуекелдерді ұстау. Негізгі тәуекелдерді анықтау және бағалау барысында Қоғамның тәуекелдің жол берілетін деңгейін көрсететін тәуекел-тәбеті есептеледі. Бұл ретте тәуекелге төзімділік анықталады, яғни бұл дегеніміз- Қоғам өз қызметі үшін елеулі

зиянсыз қабылдауға қабілетті тәуекелдердің деңгейі.

77. Тәуекелдерді қаржыландыру (ауыстыру) мынадай құралдарды қамтиды:

1) сақтандыру («таза» тәуекелдер үйіні - туындауы тек залалдарға әкеп соқтыратын және табыс алуға әкеп соқпайтын тәуекелдер);

2) хеджирлеу («алыпсатарлық» тәуекелдер үшін - іске асырылуы шығындарға да, кірістерге де әкелуі мүмкін тәуекелдер);

3) келісімшарт бойынша тәуекелді ауыстыру (қосымша сыйақы үшін немесе келісімшарт құны бойынша тиісті ұлғаю үшін контрагентке тәуекел үшін жауапкершілікті ауыстыру);

4) шартты кредиттік желі-белгілі бір оқиғалар басталған кезде келісілген шарттармен банктік қаржыландыруға қол жеткізу;

5) тәуекелдерді қаржыландырудың басқа балама әдістері.

78. Бұл құралдардың негізгі ерекшелік белгісі тәуекел үшін «төлемнің» болуы болып табылады, бұл тиісінше Қоғамның шығыстарын азайту мақсатында осы құралды оңтайлы қолдануды талап етеді.

79. Тәуекелден кету/тәуекелдерді болдырмау Қоғам үшін теріс салдарларға әкелуі ықтимал операцияларды жүзеге асыруды тоқтатуға немесе бас тартуға бағытталған іс-әрекеттерді қамтиды.

80. Неғұрлым қолайлы опцияны таңдау белгілі бір әдіспен байланысты шығындарды, оны пайдалануға әкелетін артықшылықтармен және басқа да тікелей және жанама шығындарды теңгеруді ескере отырып жүргізіледі.

81. Тәуекелдерге ден қоюдың тиісті шаралары мен әдістерін қолдану сыни тәуекелдерді басқару жөніндегі іс-шаралар жоспарында сипатталады. Бұл жоспар қажетті іс-қимылдар мен жауапты орындаушылардың тізбесін қамтиды.

82. Қоғам өткізетін барлық қазынашылық операциялардың негізгі қаржылық принциптері басымдық тәртібімен мыналар болып табылады:

1) қауіпсіздік (қаражаттың сақталуы) - ақшаны басқару процесіне қатысты тәуекелдерді басқару бойынша Қоғамның ішкі құжаттарында белгіленген тәуекелдерді сақтауды болжайды;

2) өтімділік (қысқа мерзімде активтерді ақша қаражатына түрлендіру мүмкіндігі);

3) табыстылық (осы Саясатта айқындалған қауіпсіздік пен өтімділік қағидаттарын сақтау шартымен алынуы мүмкін ең жоғары табыс).

83. Қауіпсіздік пен өтімділік принциптері табыстылық принципінен басым.

84. Қаржылық инвестициялау қауіпсіздігінің жоғары деңгейін қамтамасыз ету мақсатында Қоғам инвестициялық тәуекел деңгейін барынша азайту өлшемдері бойынша уақытша еркін өтімділік портфелін қалыптастырады, бұл ретте Қоғам қысқа мерзімді да, ұзақ мерзімді еркін өтімділік портфелін қалыптастыра алады.

85. Ақша қаражатын орналастыру Қоғамның уәкілетті органы бекіткен Қоғамның ішкі құжаттарына сәйкес белгіленген лимиттер мен шектеулерді сақтай отырып жүзеге асырылады.

86. Қабылданатын тәуекелдерді лимиттеуді және мәмілелерге (операцияларға) шектеулер белгілеуді Қоғамның Директорлар кеңесі жүзеге асырады. Лимиттеу кезінде келесі параметрлер анықталады:

- лимит белгіленетін көрсеткіш;
- лимит белгіленетін көрсеткішті есептеу әдісі;
- көрсеткіштің шекті (ең жоғарғы, ең төменгі) мәні;

87. Ақша қаражатын орналастыруға арналған лимиттердің сақталуын бақылауды құрылымдық бөлімше немесе қазынашылық операцияларды жүзеге асыратын тұлға және тәуекелдерді басқаруға жауапты құрылымдық бөлімше жүзеге асырады. Тәуекелдерді басқаруға жауапты құрылымдық бөлімше Холдингке онкүндік сайын ақша қаражатын орналастыру кезінде ең жоғары лимиттерді сақтау бойынша есеп береді.

88. Сақтандыру қызметі бойынша лимиттердің сақталуын бақылауды тәуекелдерді басқаруға жауапты құрылымдық бөлімше жүзеге асырады. Мәмілені/операцияны бастамашы құрылымдық бөлімшелер белгіленген лимиттерді сақтауға жауапты.

89. Қоғам ақша қаражатын орналастыру шеңберінде белгіленген лимиттерден асып кеткен жағдайда, Қоғамның ақша қаражатын орналастыру және басқару тәртібін реттейтін ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес іс-шаралар қабылданады.

90. Қоғам сақтандыру қызметі шеңберінде белгіленген лимиттерден асып кеткен жағдайда тәуекелдерді басқаруға жауапты құрылымдық бөлімше осы мәселені Қоғам Басқармасының қарауына шығарады, онда белгіленген лимиттерден асып кетуді реттеу бойынша одан әрі іс-қимыл жасау туралы шешім қабылданады.

91. Қоғамның қаржылық тәуекелдерін әртараптандыру мақсатында кемінде 3 (үш) банктегі шоттарға еркін өтімділікті (уақытша бос ақша қаражаты) орналастырады, бұл ретте олардың әрқайсысындағы депозиттер мен ағымдағы шоттар немесе корреспонденттік шоттар сомасы еркін өтімділіктің жалпы көлемінің 30 (отыз) пайызынан аспауы тиіс (уақытша бос ақша қаражаты). Осы талап ақша қаражатын Холдинг тобының ішінде не Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінде орналастырған кезде қолданылмайды.

92. Холдинг пен Қоғамды жедел қорландыруды қамтамасыз ету мақсатында қаржыландыру ұсыну және Холдинг пен Қоғам арасында кепілдіктер шығару жолымен қаржы ресурстарын қайта бөлу мүмкіндігі көзделеді. Көрсетілген қаржыландыру және кепілдіктер беру, егер Қазақстан Республикасының заңнамасында, Холдинг пен Қоғамның жарғыларында өзгеше көзделмесе, лимиттер мен шектеулер белгіленбестен жүзеге асырылады.

93. Шетел валютасымен алыпсатарлық операцияларға, яғни қаржы-шаруашылық/негізгі қызметке байланысты емес шетел валютасымен жасалатын операцияларға қатаң тыйым салынады.

94. Валюталық тәуекелдерді азайту мақсатында Қоғам туынды қаржы құралдарымен мәмілелер жасау жолымен хеджирлеуді жүзеге асыру мүмкіндігін қарастыруы және осы мәселені уәкілетті органның қарауына шығаруы мүмкін.

95. Қоғамның міндеттемелерін тиімді басқару мақсатында Қоғамның жауапты бөлімшелері келесі мониторингті жүзеге асырады:

1) уақытша игерілмеген қарыз қаражаты көлемінің өтімділігін және қорландыру базасын қамтамасыз ету үшін өтімді құралдарды пайдалану мүмкіндігін анықтау мақсатында қарыз алу түрлерінің мониторингі және талдауы;

2) өтімділік тәуекелін, сондай-ақ пайыздық, валюталық және басқа да тәуекелдерді анықтау мақсатында активтер мен міндеттемелердің, басқа да көрсеткіштердің ағымдағы жай-күйінің мониторингі.

96. Байланысты қарыз алу бойынша пайыздық тәуекелдерді төмендету мақсатында Қоғам пайыздарды есептеу тәсілдерінің (құбылмалы/тіркелген пайыз, белсенді тарап бойынша өтеу мерзімі пассивті тарап бойынша өтеу мерзімінен бұрын басталуы тиіс) сәйкестік принципін сақтауы, сондай-ақ шығындарды толық жабу принципіін сақтауы тиіс (орналастыру ставкасы тарту ставкасынан томен болмауы тиіс).

97. Қоғам, егер Қазақстан Республикасының заңнамасында, Қоғамның жарғысында, Қазақстан Республикасы Үкіметінің шешімдерінде өзгеше көзделмесе, қоғамды қаржыландыруды және қоғамның міндеттемелері бойынша кепілдіктер беруді қоспағанда, қаржыландыруды және жеке және заңды тұлғаларға кепілдіктер беруді жүзеге асырмайды.

§3.7 Бақылау әрекеттері

98. Негізгі тәуекелдерді және тәуекелдерді басқару жөніндегі іс-шараларды анықтағаннан кейін осы тәуекелдерге ұшырайтын негізгі бизнес-процестер айқындалады. Тиісті бақылау іс-қимылдарын енгізудің орындылығын анықтау үшін

бизнес-үдерістерге сатылы талдау жүргізіледі. Бұдан басқа, тәуекелдерді басқару бойынша жоспарланған іс-шараларға талдау жүргізіледі осындай іс-шаралардың тиімді орындалуын қамтамасыз ету үшін қажетті бақылау іс-әрекеттері және (немесе) көрсеткіштер айқындалады. Бақылау әрекеттері көбіне өз бетінше тәуекелдерді басқару әдісі болып табылады.

99. Бақылау іс - әрекеттері-бұл тәуекелдерді басқару жөніндегі шаралардың орындалуын қамтамасыз етуге көмектесетін саясат пен рәсімдер. Бақылау іс-әрекеттері Қоғамның барлық деңгейіндегі бизнес-процестерге енгізілген. Бақылау іс-әрекеттері мақұлдау, авторизациялау, верификациялау, келісу, операцияларды жүргізуді талдау, активтердің қауіпсіздігі және міндеттерді бөлу сияқты шаралардың кең спектрін қамтиды.

100. Бизнес-үдерістерге талдау жүргізу, қосымша бақылау іс - әрекеттерін енгізудің қажеттілігі мен орындылығын анықтау және белгіленген лимиттердің орындалуын бақылау үшін жауапкершілік тәуекелдердің меншік иелері-қоғамның тиісті құрылымдық бөлімшелерінің басшылары көтереді. Тәуекелдерді басқару шаралары бойынша бақылау іс-шаралары мен көрсеткіштерді әзірлеуге жауапты құрылымдық бөлімше болып табылады.

101. Қоғамдағы тәуекелдерді басқару процесінің негізгі нәтижелері мен қорытындылары оларға ден қою жөніндегі тәуекелдер мен іс-шаралар бойынша тұрақты есептілік нысанында көрсетіледі.

102. Қоғамдағы тәуекелдер бойынша тұрақты есептілік негізінде ағымдағы тәуекелдерге және тәуекелдерге ден қою жөніндегі шаралардың орындалуына бақылау жүргізіледі.

§3.8 Ақпарат және коммуникация

103. Тәуекелдерді басқару жүйесінің әрбір компонентін іске асыру барысында Қоғамның құрылымдық бөлімшелері арасында ақпарат алмасу қамтамасыз етіледі. Тәуекелдерді басқару жүйесі шеңберінде дайындалған барлық материалдар мен құжаттар өз ескертулері мен ұсыныстарын енгізетін мүдделі құрылымдық бөлімшелермен келісуден өтеді. Директорлар кеңесінің қарауына жылына кемінде бір рет мыналар ұсынылады: Қоғамның тәуекел тәбет бойынша ұсыныстар, негізгі тәуекелдерді талдау және тәуекелдерді басқару бойынша іс-шаралар жоспары.

104. Қоғамдағы ақпарат пен коммуникация тәуекелдерді басқару процесіне қатысушыларды тәуекелдер туралы шынайы және уақтылы ақпаратпен қамтамасыз етуге мүмкіндік береді, тәуекелдерге ден қою әдістері мен құралдары туралы хабардар болу деңгейін арттырады. Тиісті ақпарат қызметкерлерге олардың функцияларын тиімді орындауға мүмкіндік беретін нысанда және мерзімдерде анықталады, тіркеледі және беріледі.

105. Қоғамның құрылымдық бөлімшелері үнемі мониторинг жүргізеді және тәуекелдерді басқаруға жауапты құрылымдық бөлімшені орын алған шығындар туралы хабардар етеді. Осындай әрбір жағдай бойынша шығындардың пайда болу себептеріне талдау жүргізіледі және болашақта осындай оқиғалардың алдын алу бойынша шаралар қабылданады (іске асырылған және әлеуетті тәуекелдер бойынша деректер базасы).

106. Қоғам серіктестерге, кредиторларға, сыртқы аудиторларға, рейтингтік агенттіктерге және басқа да мүдделі тараптарға (оның ішінде жылдық есеп құрамында) тәуекелдерді басқару жөніндегі ақпаратты жеткізеді, бұл ретте ашылатын ақпараттың нақтылану дәрежесінің Қоғам қызметінің сипаты мен ауқымына сәйкестігін қамтамасыз етеді.

107. Қоғам Холдингке Холдингтің тиісті ішкі құжаттарында белгіленген нысандар бойынша және мерзімдерде қаржылық тәуекелдердің жекелеген түрлері бойынша есептерді ұсынады.

§3.9 Мониторинг

108. Қоғамда тәуекелдерді басқару жүйесі тиімділігінің мониторингі (қолданыстағы басқару әдістері мен тәуекелдерді бақылау құралдарын қоса алғанда) және қажет болған жағдайда оны түрлендіру мен жетілдіру жүзеге асырылады. Мониторинг жылына кемінде бір рет тұрақты негізде жүргізіледі.

109. Қоғам өзінің тәуекелдерін Қоғамның Директорлар кеңесі белгілеген негізгі қағидаттарға, саясаттарға, ережелер мен ережелерге сәйкес мониторингті жүзеге асырады және бақылайды.

110. Мониторинг тәуекелдерді басқару жүйесі саясатының, рәсімдері мен іс-шараларының және мақсатты тексерулердің орындалуын тұрақты қадағалау жолымен жүзеге асырылады. Мақсатты тексерулердің ауқымы мен жиілігі тәуекелдерді бағалауға және тұрақты мониторингтің тиімділігіне байланысты. Тәуекелдерді басқару жүйесінің кемшіліктері Қоғамның Директорлар кеңесі мен басқармасының назарына жеткізілуі тиіс.

111. Қоғамның Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқару жөніндегі іс-шаралар жоспарын бекіткеннен кейін тәуекелдерді басқаруға жауапты құрылымдық бөлімше әрбір іс-шараның орындалу мерзіміне сәйкес іс-шаралардың орындалуына бақылауды жүзеге асырады.

112. Қоғам құрылымында ішкі аудит қызметі мен атқарушы орган арасындағы жауапкершілік пен міндеттерді беру Қоғам қызметіне байланысты негізгі тәуекелдерді мониторингілеу және бақылау мақсатында корпоративтік басқару қағидаттарына негізделген.

113. Басқарма мен Қоғамның құрылымдық бөлімшелерінің жұмысын Қоғамның Ішкі аудит қызметі тексереді.

114. Тәуекелдер бойынша есеп кемінде мыналарды қамтуы тиіс:

1) тәуекелдер тіркелімі (анықталған тәуекелдер; ағымдағы қызметті жүргізу барысында туындауы мүмкін тәуекелдер), тәуекелдер картасы және сыни тәуекелдерді басқару жөніндегі іс-шаралар жоспары;

2) сыни тәуекелдерді басқару жөніндегі іс-шаралар жоспарын іске асыру туралы ақпарат (тәуекелдерді азайту бойынша жүргізілетін жұмыс);

3) тәуекелдер портфеліне елеулі әсер етуі мүмкін тәуекелдердің түйінді индикаторлары туралы ақпарат;

4) іске асырылған тәуекелдер бойынша ақпарат;

5) тәуекелдерді азайту жөніндегі іс-шаралар жоспары;

6) тәуекелдерді басқарудың белгіленген үдерістерінен елеулі ауытқулар туралы ақпарат);

7) тәуекелдер бойынша лимиттерді сақтамау туралы ақпарат);

8) тәуекелдерді басқару саласындағы реттеуші талаптарды сақтау туралы ақпарат (олар болған кезде);

9) Қоғамның уәкілетті органдары бекіткен қаржылық тәуекелдердің жекелеген түрлерін басқару жөніндегі ережелерге сәйкес қаржылық тәуекелдер бойынша есеп;

10) болжамды жылға тәуекел-тәбеті (жылына бір рет), тоқсан сайын түзетілген тәуекел-тәбеті (қажет болған жағдайда);

11) есепті кезеңдегі қаржылық көрсеткіштердің қысқаша талдауы;

12) тәуекелдерді басқару жүйесінің барабарлығы мен тиімділігі;

115. Тәуекелдерді басқару жүйесінің ішкі аудиті және тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесіндегі кемшіліктерді жою жөніндегі жоспарлардың орындалуын тексеру Қоғамның Директорлар кеңесі бекіткен Ішкі аудит жүргізу жоспарына сәйкес жүргізіледі. Ішкі аудит ішкі аудит жүргізу процесін реттейтін нормативтік құжаттарға сәйкес жүргізіледі.

4-тарау. Қорытынды ережелер

116. Осы Саясатқа өзгерістер мен толықтырулар Қоғамның ішкі нормативтік құжаттарында көзделген тәртіппен енгізіледі.

117. Осы Саясатта реттелмеген мәселелер Қазақстан Республикасының заңнамасымен, оның ішінде Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің нормативтік құқықтық актілерімен, Қоғамның Жарғысымен және өзге де ішкі құжаттарымен реттеледі.